

Com canvia la legitimitat de les institucions culturals

Published by [Interacció](#) [1] on 11/08/2026 - 11:12

L'últim informe de la Comissió Europea sobre biblioteques públiques pot llegir-se com un índex d'una transformació en la manera de justificar el valor de les institucions culturals. No tant perquè redefineixi les funcions de les biblioteques, sinó perquè amplia la manera d'explicar per què són necessàries.

Com es legitima avui una institució cultural?

Durant molt de temps la resposta semblava relativament estable. Una biblioteca garantia l'accés al coneixement. Un museu preservava i interpretava el patrimoni. Un arxiu custodiava la memòria documental. La identitat de cada institució s'explicava principalment per la funció específica que desenvolupava.

L'últim informe de la Comissió Europea sobre biblioteques públiques suggereix que aquesta manera d'explicar les institucions s'està ampliant. El document continua definint les biblioteques com a institucions culturals i educatives essencials. Alhora, les presenta com a actors rellevants davant alguns dels principals reptes socials europeus: l'aprenentatge al llarg de la vida, la cohesió social, la inclusió digital, la qualitat democràtica, la salut, el desenvolupament territorial o la resposta davant situacions de crisi.

A primera vista, això podria interpretar-se com una simple ampliació del catàleg de serveis. La lectura és, probablement, més profunda.

?L'informe no redefineix què és una biblioteca. Amplia la manera d'explicar per què és necessària.

Aquest desplaçament és subtil, però significatiu. La biblioteca continua legitimant-se per la seva missió cultural. També comença a legitimar-se per la contribució que fa a problemes públics que comparteix amb altres polítiques: educació, salut, inclusió, sostenibilitat o democràcia.

Aquest canvi no consisteix a abandonar una identitat per una altra. Consisteix a ampliar el relat que la sosté.

Durant dècades, moltes institucions culturals s'explicaven sobretot per la funció que desenvolupaven. Avui tendeixen a explicar-se també per la seva contribució a objectius col·lectius més amplis.

Quan una biblioteca participa simultàniament en polítiques educatives, socials, digitals, ambientals o de salut, pot començar a ser percebuda també com una infraestructura compartida entre diferents polítiques públiques.

Aquesta transformació amplia enormement el seu valor públic. També modifica el marc institucional en què opera.

La biblioteca passa a ser reconeguda també com una infraestructura rellevant per a altres polítiques públiques. La seva capacitat d'incidència depèn, cada vegada més, de la relació que estableix amb altres àmbits de govern i amb altres institucions.

L'informe descriu amb solidesa aquesta expansió. Identifica deu grans reptes socials, analitza més d'un centenar d'experiències i proposa recomanacions perquè els governs reforcin aquest paper.

Hi ha, però, una pregunta que pràcticament no apareix.

Què passa amb la identitat d'una institució quan la seva legitimitat es construeix cada vegada més a partir de contribucions compartides amb altres polítiques públiques?

L'informe mostra molt bé què poden aportar les biblioteques. Explica menys quin és el principi que continua fent recognoscible aquesta aportació com a pròpia d'una biblioteca.

La qüestió no és menor.

Si les institucions tendeixen a justificar-se pels problemes públics que contribueixen a afrontar, la seva especificitat ja no descansa únicament en la funció que exerceixen. També depèn del lloc que ocupen dins d'un sistema més ampli de cooperació institucional.

Hi ha una altra tensió que reforça aquesta lectura.

L'accés a la cultura continua ocupant un lloc central dins de l'informe. Tanmateix, els arguments que sostenen la necessitat d'invertir en biblioteques apel·len sobretot als seus efectes socials: alfabetització, competències digitals, cohesió, salut, democràcia o inclusió.

La cultura continua essent el nucli de la institució. El llenguatge de la seva legitimació, en canvi, tendeix a desplaçar-se cap als impactes que és capaç de generar.

No sembla una contradicció. Respon a una racionalitat de les polítiques públiques que ha anat adquirint pes durant les darreres dècades: les institucions ja no només han d'explicar què fan. Han de demostrar també a quins reptes col·lectius contribueixen.

L'informe participa plenament d'aquesta manera de pensar.

És lògic.

No és un assaig sobre la teoria de les institucions. És un document de política pública destinat a convèncer els governs que les biblioteques constitueixen una infraestructura estratègica i que mereixen una inversió sostinguda. Aquesta finalitat explica tant el seu caràcter acumulatiu com el tipus d'arguments que mobilitza.

?No tant preguntant què més poden fer les biblioteques. Sinó preguntant com està canviant la manera de legitimar les institucions culturals.

Perquè, si aquesta transformació continua avançant, el repte ja no serà únicament demostrar que les institucions produeixen beneficis socials.

Serà entendre com poden construir una identitat institucional pròpia quan una part creixent de la seva legitimitat prové de la capacitat de contribuir a finalitats comunes amb moltes altres polítiques públiques.

Referència

European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture. (2026). *Strengthening Europe through public libraries: How sustained investment in public libraries and their multiple roles delivers social, cultural and democratic returns*. Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2766/1906144> [2]

Categories: Article

Categories: Articles i anàlisi

Tags: lectura i biblioteques

Tags: valor públic de la cultura

Tags: polítiques culturals

Tags: equipaments culturals

Tags: pensament cultural

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/news/2026/08/legitimitat-institucions-culturals>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <https://doi.org/10.2766/1906144>

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/10577>